

Hadithi

Kutoka kwa Abu Said bin Al-Mu'alla, Mwenyezi Mungu amuwiye Radhi amesema:

1

Nilikuwa nikiswali msikitini, akaniita Mtume wa Mwenyezi Mungu Rehema na Amani zimshukie lakini sikumjibu.

2

Nikasema: Ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu, nilikuwa naswali.

3

Akasema Mtume: “Je, Mwenyezi Mungu hakusema: Muitikieni Mwenyezi Mungu na Mtume anapokuiteni kwenye yale yanayokuhuisheni” [Al-Anfal: 24].

4

Kisha akaniambia: “Nitakufundisha Sura, ambayo ni Sura kubwa kabisa katika Qur’ani, kabla hujatoka msikitini.”

5

Kisha akanishika mkono, na alipotaka kutoka, nilimwambia: “Je, hukusema: Nitakufundisha Sura, ambayo ni Sura kubwa kabisa katika Qur’ani”

6

Akasema: “Sifa zote njema ni za Mwenyezi Mungu, Mola Mlezi wa walimwengu wote” [Al-Fatihah: 2], ambazo ni Aya saba zinazorudiwa, na Qur’ani kubwa Tukufu niliyopewa⁽¹⁾.

1 Al-Bukhari (4474).

Ayah

Amesema Mola Mlezi:

- 1 Enyi mlio amini muitikieni Mwenyezi Mungu na Mtume anapokuiteni kwenye yale yanayo kupeni uhai. [Al-Anfal: 24].
- 2 Hatufuti wala hatuisahaulishi Aya yoyote, isipokuwa tunaleta iliyobora zaidi au iliyo mfano wake. [Al-Baqarah: 106].
- 3 Na tumekupa Aya saba zinazosomwa mara kwa mara, na Qur’ani Tukufu. [Al-Hijr: 87].
- 4 Kwa Jina la Mwenyezi Mungu mwingi wa Rehema Mwenye Kurehemu (1) Sifa njema zote ni za Mwenyezi Mungu, Mola Mlezi wa viumbe vyote (2) Mwingi wa Rehema Mwenye Kurehemu (3) Mwenye kumiliki siku ya malipo (4) Wewe tu tunakuabudu, na wewe tu tunakuomba msaada (5) Tuongoe njia iliyonyooka (6) Njia ya uliowaneemesha, siyo ya waliokasirikwa, wala walio potea (7). [Al-Fatihah].

Msimulizi

Ni: Abu Saeed bin Al-Mu'alla Mwenyezi Mungu amuwiye Radhi, ni Sahaba mkubwa, anayejulikana kwa lakabu yake, jina lake katika kauli sahihi ni: Al-Harith bin Nafi' bin Al-Mu'alla Al-Madani Al-Ansari. Hajulikani miongoni mwa Maswahaba isipokuwa kwa Hadithi mbili: Aliishi Sham, alifariki mwaka wa 73 Hijiria, akiwa na umri wa miaka sitini na nne⁽¹⁾.

Muhtasari

Hadithi inaonyesha kuwa kuitikia wito wa Mtume Rehema na Amani zimshukie ni wajibu hata kama anayetwa yuko katika swala, na akaeleza Mtume kuwa Al-Fatihah ni surah kubwa kabisa katika Qur’an.

1 Rajea Ufafanuzi Wake katika: “Al-Isti’ab fi Ma’rifat Al-Sahaba” cha Ibn Abd Al-Bar (4/1881), “Asad Al-Ghaba” cha Ibn Al-Atheer (7/186), “Al-Isbah fi Takiz Sahaba” cha Ibn Hajar (8/234).

Ufahamu

1

Ametaja Abu Said bin Al-Mu'alla kuwa alikuwa anaswali, basi Mtume Rehema na Amani zimshukie akamwita, lakini hakuitikia na akakamilisha swala yake.

2

Alipomaliza Swalah yake alikwenda kwa Mtume Rehema na Amani zimshukie kuitikia wito na kutoa sababu za kushindwa kwake kumjibu kwa kuwa alikuwa ndani ya Swalah akidhani kuwa hajjuzu kwake kuitikia wito huo au kuzungumza na Mtume Rehema na Amani zimshukie akiwa ndani ya sala, na kwamba kuitika wito wa Mtume wa Mwenyezi Mungu Rehema na Amani zimshukie ni jambo la lazima kwa walio nje ya Swalah tu, kwa ajili hiyo ndio maana hakuitikia wito huo.

3

Mtume Rehema na Amani zimshukie alimwambia kuwa kuitikia wito wake ni Lazima tena kwa haraka zaidi, awe yuko katika Swalah au nje yake, kwa sababu ya kauli yake Mola Mtukufu: ““Enyi mlioamini muitikieni Mwenyezi Mungu na Mtume anapo kuiteni kwenye yale yanayokupeni uhai”. [Al-Anfal: 24] Mtume, Rehema na Amani zimshukie, hamuiti mtu ila kwa jambo muhimu.

4

Kisha yeye, amani iwe juu yake, akamwambia kwamba atamtajia Sura kubwa kabisa katika Qur'an kabla hajatoka msikitini.

Hii inaashiria kuwa surah za Qur'ani zinatofautiana katika malipo ya kusoma Qur'ani, Mwenyezi Mungu Mtukufu amesema: “Hatufuti wala hatuisahaulishi Aya yoyote, isipokuwa tunaleta iliyobora zaidi au iliyo mfano wake.” [Al-Baqarah: 106].

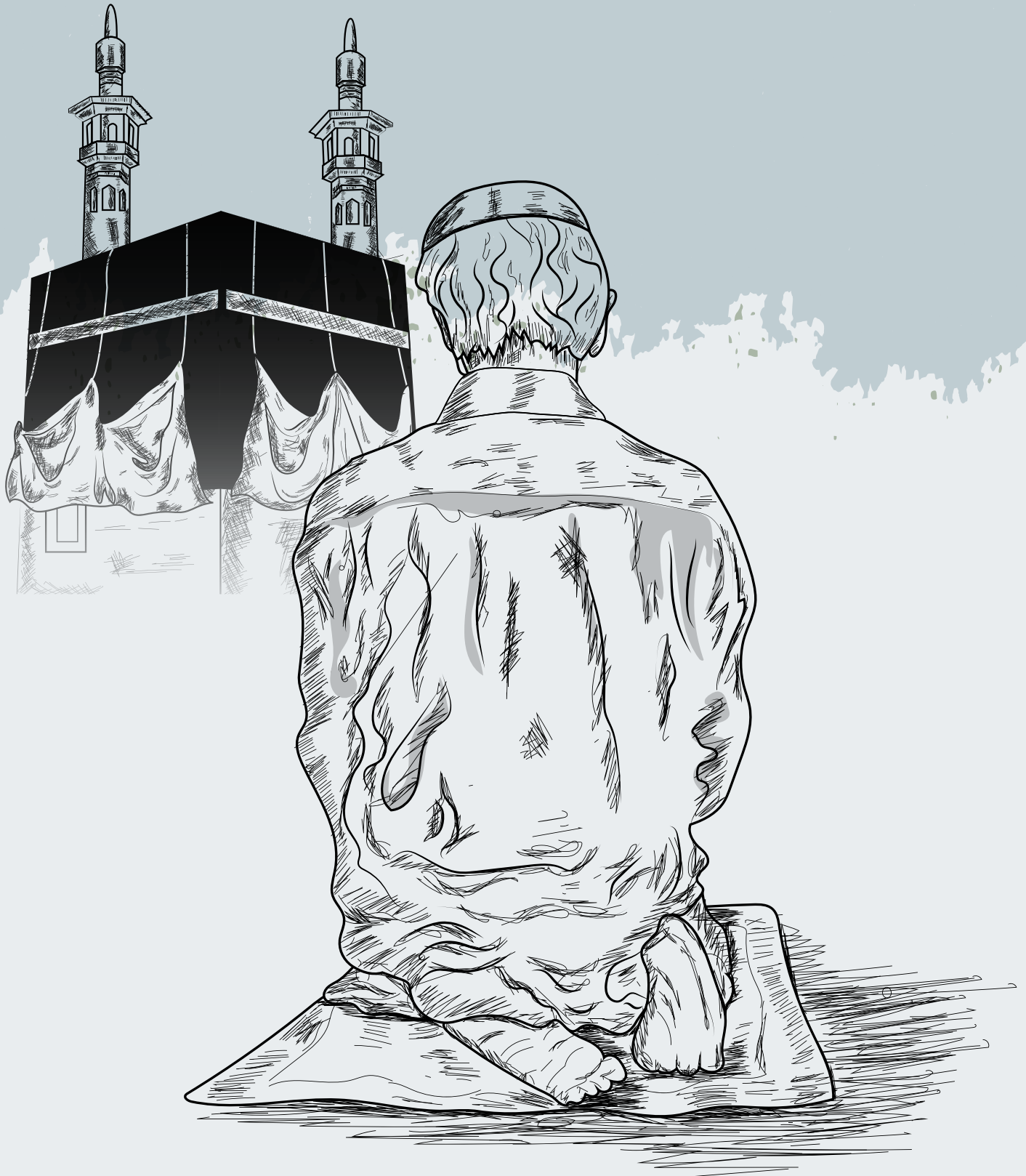
Na hiyo ni kwa sababu ya maana ya majina na sifa za Mwenyezi Mungu Mtukufu, Tauhidi na kumsifu Mwenyezi Mungu, na maneno ya kumuomba na kumtukuzi. Kwa hiyo, Ayat al-Kursi ndio maana ikawa Aya kubwa zaidi katika Qur'ani, na Al-Fatihah al-Kitab ni sura bora ndani yake, na Surat Al-Ikhlash ni sawa na theluthi moja ya Qur'ani.

5

Kisha Mtume Rehema na Amani zimshukie akamshika mkono Abu Said wakati wanatoka msikitini, ima kwa kusahau ahadi yake ya kumwambia Abu Said Sura kubwa kabisa, au mtihani kwa Abu Said kuona umahiri wake katika Kutafuta Elimu. Hivyo Abu Said akamkumbusha yale aliyoyasema kabla hajatoka mlangoni.

6

Mtume Rehema na Amani zimshukie akajibu kwamba Surat Al-Fatihah ni Sura kubwa kabisa katika Qur'ani Tukufu, kwani ni yenye aya saba zinazorudiwa kila mara; Iliitwa hivyo kwa sababu ya sifa za Mwenyezi Mungu zilizomo katika sura hiyo, na kwa sababu inasifiwa - yaani, kurudiwa - katika sala, na kwa sababu ni moja ya mambo ambayo Mwenyezi Mungu Mtukufu hakuyaweka kwa ummat mwingine isipokuwa kwa umma wa Mtume wake, nayo ni Aya saba, hivyo ni Qur'ani tukufu, ambayo Mwenyezi Mungu kampatia Mtume wake Rehema na Amani zimshukie kwa kauli yake Mwenyezi Mungu: “Na tumekupa Aya saba zinazosomwa mara kwa mara, na Qur'ani Tukufu.” [Al-Hijr: 87].

Mafunzo

1

Iwapo kuitikia amri ya Mtume Rehema na Amani zimshukie ni wajibu kwa Muislamu, hata akiwa katika Swala, basi ni jambo zuri kabisa kuitikia maamrisha ya Mtume Rehema na Amani zimshukie katika maisha yote, na sio kutanguliza Mtazamo na matamaniao ya Mwanadamu juu ya Sunnah na sheria ya Mtume, basi Muda wote ilee nafsi yako juu ya kumtii Mtume Rehema na Amani zimshukie.

2

Katika kauli yake Mola Mtukufu: “Enyi mlioamini, mwikieni Mwenyezi Mungu na Mtume anapokuiteni kwenye yale yatakayokuhuisheni” [Al-Anfal: 24] ni Dalili ya kuwa maisha yanayotakikana ni maisha ya nyoyo na nafsi, sio tu kutembea na kufuata matamaniao, na hayo ndiyo maisha yanayoleta furaha katika maisha ya milele huko akhera, sio maisha hayo ya kupita, basi anayetaka kuishi kwa misingi mizuri ni lazima amtii Mwenyezi Mungu na Mtume wake, amani iwe juu yake, kwani ndiyo njia pekee ya maisha ya furaha duniani na akhera.

3

Fanya bidii katika kutafuta Elimu na wala usijishughulishe na chochote, na usiache kuuliza kwa kuona haya au kiburi; Abu Said Mwenyezi Mungu amuwiye radhi hakuwa na haya kumkumbusha Mtume yale aliyoyasahau kuhusu ahadi yake ya kumwambia Sura kubwa kabisa katika Qur’ani, wala hakuchelewa kutoka naye, licha ya heshima kubwa aliyokuwa nayo kwa Maswahaba zake, alifanya hivyo kutokana na pupa ya hali ya juu katika kusikiliza Maneno ya mtume na kutaka kujifunza.

4

Hadithi hii inaonyesha huruma ya Mtume, rehema na amani ziwe juu yake, kwa maswahaba zake, na umakini wake wa kuwafundisha yale yatakayowanufaisha. Ni lazima kwa Mwalimu afuate adabu za Mtume katika ufundishaji, na mwanafunzi afuate adabu za Abu Said bin Al-Mualla -Allah amuwiye radhi- katika kujifunza na kuwa makini.

5

Mtafuta elimu asiache kheri yoyote ipotee mikononi mwake, lau Abu Said bin Al-Mualla radhi za Allah ziwe juu yake angelimuacha Mtume -Rehema na Amani zimshukie- mpaka atoke msikitini, asingejifunza faida hii kubwa.

6

Ikiwa surah za Qur’an zinatofautiana katika malipo; Muislamu anapaswa kupata fadhila hizi kwa kusoma aya nyingi na surah ambazo Hadithi sahihi zimebainisha fadhila zake, pamoja na kuzihifadhi, kutafakari maana zake, na kuelewa siri ya kupandishwa kwao daraja.

7

Moja ya thamani ya juu ya surah Al-Fatihah: ni kwamba Mwenyezi Mungu Mtukufu alianza kwa sifa na utukufu kabla ya dua. Hii ni moja ya adabu za kuomba dua ambazo mtu anatakiwa kuzizingatia ili dua yake ipate kujibiwa. Kutoka Kwa Fadhala bin Obaid Mwenyezi Mungu awe radhi naye amesema: Mtume alimsikia mtu mmoja akiomba katika sala yake, na hakumtukuza wala kumsifu Mwenyezi Mungu mtukufu, wala hakumsalia Mtume Rehema na Amani zimshukie, akasema Mtume:”Amefanya haraka mtu huyu” kisha akamuita na kumwambia, au alimwambia mtu mwingine:”Atakapo omba mmoja wenu basi na aanze kumtukuza Mola mlezi aliyetukuka, nakumsifu kisha amsalie Mtume Amani zimshukie, kisha baada ya hapo aombe maombi ayatakayo yeye”⁽¹⁾.

1 Abu Daawuud (1481), al-Tirmidhiy (3477), na al-Nasa’i (1284).

Amesema mshairi:

Soma kitabu cha Mwenyezi Mungu na uelewe hukumu zake = utapata kipato cha Mwenyezi Mungu kwa uzuri kabisa

Kina mazungumzo mazuri kwa kila mwenye akili timamu = na ndiyo mwangaza wa nuru yake takatifu.

Yanamwongoza mtu kwenye kheri kubwa, na yanaleta usalama wa Nyoyo na utulivu.

Ameiteremsha Qur'an, Mola mlezi aliyehifadhi = ili kumfundisha mwanadamu mambo bora zaidi.

